

Dekan Pravnog fakulteta koji će na izborima biti jedini pravi konkurent gradonačelniku Zagreba Milanu Bandiću otkriva jedinu alternativu za spas hrvatske metropole

RAZGOVARALA: **STELA JELINIČIĆ**
globus@eph.hr

Cijeli svijet je digitaliziran. Jedan, nula, jedan, nula. Ili jesi ili nisi, ili jesi ili nisi. Izuzetak je zahod, on je nula, nula, ali nije trenutak za neozbiljne metafore. Uglavnom, kako ja vidim stvar, sve je svedeno na ili-ili. Tko zna zašto je tako, ali spasa meni od dilema nema.

A moja prijateljica Marina posve je drukčija osoba. Ona i ja različito volimo i muškarce. Jedna voli mijenjati, a drugoj je do vjernosti. Najradije ne bih izravno i indiskretno o tome koja sam od te dvije osobe ja, pa ću samo reći da je Marina imala jednog do smrti. Njegove. Jer kako je dobar običaj u nas, muškarci vladaju do smrti. Svoje. I to od Franje Josipa, preko Josipa do Franje... Izgleda da će Mesić ustavnim putem prvi ostati živ.

Mojoj Marini izbori nisu potrebni. Nije se ona htjela sretno rastati ni od muža, a kamoli da bi htjela mijenjati gradonačelnika. Ona će izići na izbore i konstruktivno glasati za kontinuitet.

A mene, mušićavu, pale tek promjene pa meni života nema bez dilema, od onih nevinih, između piva i pelinkovca, do važnijih, između dva ljubavnika... I taman miroljubivo sve to pomirim, a uleti mi nova, zapravo novi. I uvijek tako. Tada trilemu ili kvadrilemu moram, raspisivanjem demokratskog nadmetanja, riješiti u drugom izbornom krugu. Eto kako neke od nas normalno pristupaju problemu, jednostavno, realno, transparentno i na opće zadovoljstvo... Svi dobiju, ja najviše.

U stilu dječje pitalice

Međutim, u muškoj izbornoj matematici, paradoksalno, dva i dva nikad nije četiri. Možda ćete se sjetiti one dječje matematičke pitalice: Kako dva oca i dva sina mogu podijeliti tri hljeba, a da svaki dobije jedan cijeli hljeb? Ne testiram vašu inteligenciju pa ću vam šapnuti: od tri muškarca, srodnika u prvom koljenu, najstariji je samo otac, najmlađi samo sin, ali onaj srednji je istodobno i otac onom mlađem i sin onom starijem. Dakle tri je ustvari četiri, a četiri ustvari tri, ovisi što ti treba. To je kao da »

INTERVIEW **JOSIP KREGAR**

nezavisni kandidat za gradonačelnika Zagreba

Drugačiji plan za metropolu

IZBORNA KUHNJA Nezavisni Kregar našipkan je SDP-ovim grožđicama, a esdepeovski Bandić HDZ-ovim sjemenkama, smatra Globusova suradnica

SNIMKE: BORIS ŠTAJDUHAR

» se ja za jednog od onih ljubavnika udam pa da onda tobože imam jednog manje.

Ta pekarska pitalica je problem kvadrature kruga, a sve je u njoj muškog roda pa se zbog tih činjenica može reći da se radi o politici. Jer, kad netko hoće biti i ovo i ono, onda se evidentno radi o političaru, a kad zbrajaš kako ti treba, onda se evidentno radi o hrvatskoj izbornoj matematici. A političar u hrvatskim političkim izborima sebe toliko nesebično distribuira i kao amebu dijeli da ga do konca predizborne kampanje totalno nestane, usitni se kao razlomak, pogubi se. Na koncu, za nagradu, onog koji u tome bude najdosljedniji proglase gradonačelnikom.

Izbori su, dakle, pekarska rabota. Asortiman se stvara ne brašnom, nego aditivima. Tako imamo polubijeli, polucrni, trifitalj-crnobijeli, s Hadezeovim sjemenkama, s Esdepeovim groždicama, s Hadezeovim Esdepeom, s Esdepeovim Hadezeom.

I nova pekarska pitalica glasi: kako da nam dvije stranke i tri kandidata umijese pogaču, iznjedre jednog gradonačelnika, a da svi budu pobjednici, a svi mi siti?

Uh, ta matematika!

Bez želje da se pitam o vašoj političkoj inteligenciji, šapnut ću vam. Nezavisni Kregar je našpikan Esdepeovim groždicama, a esdepeovski Bandić Hadezeovim sjemenkama. Esdepe polubjelog Kregara poluvali, a polucrnog Bandića polumrzi. Hadezeu je sve obratno. Ali da ne bude sve baš jednostavno, da bi trojstvo bilo trojstvo, ubacio je Hadeze u igru Jasena Mesića kao Duha Svetoga. Matematički to izgleda ovako: od tri kandidat dva su Esdepeova, dva Hadezeova, dakle tri je ustvari četiri. Ali tri može biti i šest: Kregar je svoj i Esdepeov, Bandić je svoj, Esdepeov i Hadezeov, a Mesić je samo Hadezeov. Ispada da je, matematički, jedino Mesić prirodni broj, a ostala dvojica su razlomci, ali kad bi, kibidabi, bio izabran, bio bi on poprilično neprirodno imaginarni broj, pardon, gradonačelnik. A kad sam već spomenula imaginarne brojeve, ostali kandidati, njih 7496, uza sav respekt, sa svojim decimalnim izgledima i spadaju u matematiku imaginarnih brojeva. Dobar broj njih spada i u konkurenciju za hrvatskog Silvia Bureskonija.

I na kraju ovog uvoda, doslovno apriori, da pojačam šanse svih onih koji dosad nisu bili gradonačelnici Zagreba, a htjeli bi to biti, dragim glasovačima predizborno poručujem:

Onome tko vam kaže: Odlučujte se po tome što je netko napravio, a ne što je obećavao!, recite: Je li jaje mućak, može se saznati samo ako se jaje razbije.

■ U demokraciji u budućnost se može samo izborima. Nadam se da odluka birača neće biti brzopleta i ishitrena kakvo je bilo brzopleto i ishitreno donošenje paketa zakona

METROPOLA BEZ OSOBNOSTI "Identitet Zagreba nažalost nije osmišljen", rekao je Kregar Globusovoj novinarki

Grad će potrošiti stotine milijuna na spalionicu koja neće riješiti problem smeća. Ja predlažem ulaganje u selekciju otpada: do 40% bačenog može se reciklirati — PITANJE OTPADA

na o lokalnim izborima. Naime, uoči izbora i na samo jednoj saborskoj sjednici doneseno je petnaest od dvadeset zakona koji novom gradonačelniku daju veće ovlasti. Profesore Kregar, hoće li tako hitro, da ne kažem ishitreno, doneseni zakoni unaprijediti upravljačku praksu?

- Nisam bio za te promjene. Bio sam za neposredni izbor, ali ne i za neodgovornost. Skupština će se sastajati jednom mjesečno, a možda i rjeđe, a svakodnevne će odluke donositi gradonačelnik. Također, kad jednom bude izabran, neće biti tako lako smjenjiv. Često se čuje da će ga Skupština lako kontrolirati zato što on ne može odlučivati o financijama, ali rekao bih da je to gledaš dosta naivno. Sve to nije bilo dobro pripremljeno. Ako se u zadnji čas, na zadnjoj mogućoj sjednici Sabora prije lokalnih izbora, donosi petnaest ili dvadeset zakona, neki, između ostalog, i o

komunalnoj djelatnosti, znači da je to sve napravljeno na brzinu. Potrebno je da se gradonačelnika, osim zakonom, obveže i time da poštuje određena načela u obavljanju svoje dužnosti. Jedno od takvih etičkih načela je otvorenost. Odluke se ne smiju donositi bez znanja, sudjelovanja i participacije građana. Na primjer, gradske četvrti nemaju ni ovlasti ni sredstva za akcije pa mjesto za donošenje odluka o svemu tome postaje gradonačelnička soba. A to nije dobro jer ima za posljedicu koncentraciju na velike investicije i megalomanske projekte, a ne na svakodnevne potrebe lokalnih zajednica. Ja se zalažem za daleko veći stupanj decentralizacije. Recimo, u kvartu Sesvete praktički je uništena komunalna infrastruktura. Naseljavanje je veliko, a nema novih škola i odgovarajuće komunalne infrastrukture. Vodovod će svi građani Sesveta dobiti tek za 47 godina. Ali kad bi ta

Bujanje narodnjačkih klubova i kazina jasan je dokaz da društvom vladaju potrošačke vrijednosti, a to treba mijenjati — MODUS 'IMATI'

općina imala vlastita sredstva, uložila bi ih u to, a ne u izgradnju rukometne dvorane ili pješačkog mosta. Nadalje, gradonačelnik bi dužnost trebao obavljati na nepristran način, što znači bez rođaćkih i sličnih veza i stranačke lojalnosti. Smjenjivost svake četiri godine je nedovoljan mehanizam odgovornosti. Javnosti bi se konačno trebale otvoriti i sve one zatvorene i zataškane afere koje opterećuju reputaciju grada i Holdinga. Nadalje, Grad je postao jedan od najvećih dužnika u državi. Njegov kreditni rejting pada, cijena kapitala i novih kredita je sve veća, isto kao i nezajažljivost investicija u gradu. Zbog recesije, donesene su izvjesne mjere koje štede tri milijarde kuna, ali istovremeno se predlaže zaduživanje od trideset milijardi kuna. To nije štednja, to je rasipnost. Nekontroliranim kopanjem šljunka i smećem ugrozilo se podzemne vode. Ideje o golf terenima s jezerima, o komasaciji zemljišta, o tome da ćemo investirati u ceste kroz zelene površine, dovest će do bitnog pada kvalitete života u Zagrebu. Tu se ne radi o ovom ili onom objektu, mada su neki objekti izvor velikog rizika, nego o općoj politici. Na primjer, Grad se sprema potrošiti stotine milijuna na izgradnju spalionice koja ne rješava ni problem smeća ni problem mulja iz sadašnjeg pročistača. To su velika pitanja o kojima građani, ako i ne razumiju tehničke detalje, trebaju znati da se radi o ogromnim sredstvima, o stotinama milijuna kuna koje će oni plaćati kroz visoku cijenu vode, visoku naknadu za odvoz smeća... Ja predložem ulaganje u selekciju otpada. Do četrdeset posto bačenoga može se reciklirati. Dosta je te prakse da se rješavanjem jednog problema stvara drugi.

■ Kakav je, po vašem mišljenju, identitet grada Zagreba? Ruralni šestinski kišobrančići i sir i vrhnje su okvir slike kojom se predstavljamo. Kamo biste odveli prijatelja koji vam dođe u posjet iz inozemstva?

- Zagreb, nažalost, ne izgleda kao održavan grad. Identitet mu nije osmišljen. Svoje strane goste vodim izvan grada, recimo u Samobor na kremšnite. Ali lako za strance, važnije je da je napušteno kultiviranje duha, gradnja svijesti da je dobro biti civiliziran, a loše biti primitivan, da je dobro imati razvijene estetske kriterije, a loše tući ljude jer nemaju što drugo raditi od dosade. Mislim tu prije svega na mlade. Tu je problem. Zašto nije realiziran program zadovoljenja kulturnih potreba mladih? To na papiru postoji, a u stvarnosti mladi sjede u parku, uz bocu vina, na klupi.

■ I grad im redovito daje nekakve ruševine kao mjesta za alternativnu kulturu, i to redovito samo u predizbornim kampanjama. A onda im se na prvi tajkunski mig i to oduzima.

- To je zato što je mlade lako varati puno puta na isti način. Jer se olako zaboravi da se i njihovim prethodnicima stotinu puta nešto obećalo, a nije se izvršilo. Grad ima izuzetno kvalitetne prostore za izgradnju centara alternativne kulture. Na 368 koraka od Gradskog poglavarstva nalaze se ruševine bivšeg Paromlina. Tamo, umjesto investicije u stambenu izgradnju, profite i zaradu kapitalističkog urbanizma, treba raditi kulturni centar. To je ono što žele arhitekti, što žele građani, što žele mladi, to je ono što žele umjetnici... Pogubna prepreka takvom razmišljanju je imperativ da se na tome zaradi. A prava zarada je u tome da odgajamo dobre građane, da imamo gradski identitet, da mladi imaju kamo otići... To samo naizgled nije kapitalno ulaganje. Mladima je danas i obični večernji izlazak investicijski projektni zadatak. Ako nemaju novca, oni nemaju kamo otići. To je zato što im je sve slobodno vrijeme komercijalizirano. Grad treba mladima ponuditi besplatne sadržaje, odgojne i produhovljene.

■ Je li to što iza jedanaest navečer ništa ne radi osim kazina možda skrivena poruka, preporuka? I uzgred, tko je i kada zadnji put provjerio vozni red noćnih tramvaja i au-

Osjećam se inferiorno obilazeći Varšavu, Budimpeštu, Sofiju ili Bratislavu. Svugdje se primjećuje neki napredak, samo je naš Gornji grad tako zapušten — NAKON SOCIJALIZMA

to-busa? Imate li i vi dojam da te stvari nisu mijenjane već trideset godina? Da i ne govorim o preskupim taksijama...

- Da, čak i u kazina i narodnjačke klubove mora se ići autom, a ne javnim prijevozom. I onda kao veliki problem vidimo vožnju u pijanom stanju pa pojačavamo policijske kontrole, a pred nosom su nam rješenja koja sve te probleme umanjuju. A i samo bujanje kazina i narodnjačkih klubova jasna je poruka što se u ovom društvu cijeni. To su potrošačke vrijednosti. Dakle, u krajnjoj liniji, onaj tko ima novca taj se treba cijeliti. Rad se ne cijeni. Ja ne moraliziram, nego je to nešto što tako jasno vidimo. Problem je jasan. Dilema je - ili ćemo ulagati u odgoj mladih ljudi i pomoći profesorima ili ćemo plaćati policajce. Ovo drugo je neefikasno i više košta, ali bolje se vidi, a ono što se ne vidi u takvom odabiru svjetonazora pogubni su učinci sistema u kojem su važniji aspekt života potpuno zanemareni. Generacije mladih brzo odrastaju tako da se ne stigne vidjeti da cijeli sistem njih želi pretvoriti u pasivnu masu.

■ Da postanete gradonačelnik i da baš u vrijeme vašeg mandata proglase Zagreb dru-

gom najdosadnijom metropolom u Europi, bi li vas to uvrijedilo, jer to bi značilo da ste i vi druga najdosadnija osoba u Europi?

- Ne bi to mene osobno uvrijedilo, ali bi jasno pokazalo da nešto ne valja. Značilo bi to da nismo postigli napredak. Kad obilazimo prijestolnice bivših socijalističkih zemalja, osjećamo se inferiorno. Od Varšave do Budimpešte, od Sofije do Bratislave, svugdje imate točke gdje se primjećuje napredak. Zašto je zagrebački Gornji grad tako katastrofalno zapušten? Ne radi se samo o popravkama fasada nego o davanju života tom dijelu grada. Recimo, Bratislava je najslabija, isto je malo zapuštena, ali tamo u centru cvjetaju ne samo kafići koji zauzimaju tri četvrtine javnog prostora, nego i klubovi i galerije i izložbe, sve je nekako življe. Za Zagreb neću reći da je dosadan, ali je zapušten u kulturnom pogledu... A i kao mjesto od kojeg očekuješ da vuče Hrvatsku i daje primjer. Metropol bi trebala ljude privlačiti, živjeti sa svijetom, a ne sa svojom prošlošću, sa svojom provincijom i sa svojim grijesima.

Građanin-potrošač

■ Gdje mogu kupiti kondome nedjeljom? I zašto na benzinskoj pumpi čekam u kilometarskom redu, a ljudi kupuju tunjevinu, tjesteninu i krastavce po duplim cijenama? Mislite li potaknuti da se GUP-om benzinske počnu graditi na tri, četiri kata?

- Kondoma ima u javnom WC-u, muškom. Doista, trebalo bi ih staviti i u ženske... Možda sam konzervativniji čovjek i ne mislim da nedjelja služi samo za kupnju, ali svakako to je dan u tjednu kad ljudi imaju potrebe kojih se ne mogu odreći. Ne radi se samo o kruhu. Međutim, da bismo to mogli riješiti na razini grada, Vlada bi se morala odreći svog prava da uređuje te stvari na državnoj razini. Trebale bi lokalne samouprave odlučivati o radnom vremenu. To je prirodno. Pa ne treba se iz Zagreba odlučivati o tome kad će na otoku Ugljanu biti otvorena trgovina. Zagreb je nedjeljom pust i napušten gra d. Depresivan. Pozitivan primjer je noć muzeja. To je izvanredno, ali i to smo preuzeli oponašanjem. Ništa kreativno da sami smislimo. Europske metropole od starih napuštenih dijelova grada i skladišta prave centre kulturnih događanja, a mi i na parkove gledamo kao na potencijalne građevinske lokacije.

■ Jesu li masovnijim izlaskom građana na birališta vaše šanse veće?

- Trenutnom gradonačelniku je možda u interesu da odaziv na izbore bude što manji, za mene je naravno obratno.